

Aihe	Päiväkotilaisten aarreretki vuoren taista
Tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> • kannustaa lapsia luonnon omakohtaiseen tutkimukseen kaikin aistein • vahvistaa lapsen luontosuhdetta metsän tarinan kautta • tutustua lähiluontoon ja luonnonmateriaaleihin
Kohderyhmä ja koko	<ul style="list-style-type: none"> • 6–7-vuotiaat, 18 lasta
Ajankohta, aikamäärä	Kevät – syksy, kesto noin 2 tuntia
Tarvikkeet	<ul style="list-style-type: none"> • 18 taikakeppiä (materiaalina kataja, leppä ja pihlaja) • 3 nimituhta • alueen karttapohja aarrekartaksi (maastokartan voi tulostaa Kansalaisen karttapaikasta) • kynä ja paperia • 18 istuma-alustaa • 18 tuohta maalaamista varten • 18 hiililiitua tai vahaväriä • 3 pajupilliä • 18 kuksaa/kuppia • 2 l koivunmahlaa • 10 m köyttä • 18 katajaista metsämulettia • 18 huivia • 18 pahvikehystä (A4) • 18 haltijakorttipohjaa lasten nimellä varustettuna • reppu • eväät; eväskeksit ja juomapullot • 2 kiikarit • ensiapulaukku
Valmistelut ennen tuokiota	<ul style="list-style-type: none"> • luontopäiväkirja (lintuhavainnot, valomäärä, kasvukauden etenemiseen liittyvät havainnot (lehtien puhkeaminen, ruohovartisten ilmaantuminen, marjojen kypsyminen) • sokkoradan virittäminen maastoon • viestien sijoittaminen maastoon
Ohjelma ja aikataulu	<ul style="list-style-type: none"> • Metsäretki toteutetaan karttaa seuraten. Karttaan on merkitty 10 eri aktiviteettia, joista osa on samoissa paikoissa. Retki aloitetaan päiväkodin pihasta ja retken aikana kierretään Orijärven rannan ja metsäisen mäen välimaastossa. • Metsäretki aloitetaan kertomalla taustatarina lapsille. Taustatarinan tehtävä on virittää lapset aarreretken tunnelmaan. <p>Taustatarina: Tarina kertoo, että ennen kuin saa vuoren taian on kuljettava aarrekartan osoittamien merkkien ja symbolien kautta vuorelle. Aarrekartta kertoo, mitä taikoja on tehtävä matkan varrella, jotta pääsee Hiidenvuoren haltijan lumoavaan luontokotiin saadakseen vuoren taian.</p> <p>0–15 min</p> <p>1. Metsäretken aloittaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kerrotaan lapsille aarrekartan ja muiden retkeen liittyvien tarvikkeiden olevan piilotettuna metsään. • Annetaan lapsille ohjeeksi etsiä aarrekartta, taikakepit ja tuohet. • Lasten löydettyä tarvikkeet jaetaan lapset kolmeen kuuden hengen ryhmään;

15–20 min	<p>metsot, pöllöt ja karhut nimituohien mukaan.</p> <ul style="list-style-type: none">• Jokaiselle annetaan oma taikakeppi, niin että saman ryhmän kaikilla jäsenillä on samanlainen taikakeppi.• Jokainen ryhmä tutustuu omiin taikakeppeihin, minkä jälkeen keppejä voidaan vertailla ryhmien kesken.• Tutkitaan karttaa. Ohjeena on siirtyä Seuraa johtajaa –leikin tavoin kohti kartan osoittamaan 2. rastia.• Kesto n. 15 min, paikkana kokoontumispaikan lähellä oleva vanha metsäalue. <p>2. Seuraa johtajaa</p> <ul style="list-style-type: none">• Ohjaaja johdattaa lapset metsästä löytyvälle aukeammalle paikalle Seuraa johtajaa –leikin avulla.• Ohjaaja hiipii, sipsuttaa, etenee juhlavasti, hyppii jäniksen tavoin, kävelee jättiläisen askelein edellä lasten tehden samoin perässä.• Kesto n. 5 min.
20–30 min	<p>3. Hiljaisuusrasti</p> <ul style="list-style-type: none">• Kysytään lapsilta, miksi metsässä tulisi olla hiljaa? Kuulevatko metsänhaltijatkin lapset? <i>Luonto on monen eläinlajin koti. Niilläkin on oikeus elää rauhassa omassa ympäristössä.</i>• Yksi vapaaehtoinen lapsi tai opas asettuu piirin keskelle keijuksi ja toiset astuvat piiriin kehältä kauemmaksi ja yrittävät hiipien koskettaa keijua. Jos keiju huomaa lähestyjän, hänen tulee koskettaa lähestyjää ennen lähestyjän kosketusta.• Tavoitteena on harjoitella liikkumaan mahdollisimman hiljaa luonnossa.• Lopuksi istutaan piiriin kuulemaan opettajan kanssa jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista. Lapsilta voi ensin kysyä, mitä metsässä saa tehdä tai ei saa tehdä. Lopuksi ohjaaja kertoo lyhyesti tärkeimmät säännöt.<ol style="list-style-type: none">1. Kun teen luontoon kaiken sopeutuen saan ilon monikertaisen; marjat, kukat, sienet ja iloisen mielen.2. Metsä on metsän eläinten koti, joten puut jätän rauhaan katkomiselta. Enhän mene muidenkaan kotiin rikkomaan heidän tavaroita, joten metsässäkään en tee niin.3. Jos tulee hätä, muista 1124. Älä tee tulta ilman lupaa, enhän metsän väen elämää häiritse.• Kesto 10 min, paikkana avoin alue, jolle voi muodostaa suuren piirin (halkaisija 5-10 m).
30–40 min	<p>4. Viestinvälitys -leikki</p> <ul style="list-style-type: none">• Lapset ohjataan muodostamaan jono. Ohjaaja kertoo jonon viimeisimmän piirtämään kirjaimen edessä olevan selkään ja kunnes viesti on tullut perille jonossa ensimmäiselle, joka piirtää merkin muistiin.• Jonon viimeinen lähettää viestin eteenpäin koskettamalla etummaisesta selkään jne.• Viesti voilla yksittäinen kirjain tai geometrinen muoto. Viesteistä voi muodostua myös sana. Tällöin ohjaaja kertoo, mitä jonon viimeisin tulee tehdä. Tehtävän vaikeustaso voi muokata lasten tietotason mukaan.• Kesto 5-10 min, paikka voi olla sama kuin edellisessä kohdassa.
40–50 min	<p>5. Metsän aarteita etsimässä</p> <ul style="list-style-type: none">• Johdatetaan lapset karttaa käyttäen eteenpäin kohtaan, mistä voi kerätä luonnonantimia.

50 min–1 h 10 min	<ul style="list-style-type: none">• Annetaan jokaiselle ryhmälle oma pussi, johon he voivat kerätä asioita luonnosta (käpyjä, kukkia, oksia maasta, irtonaista kaarnaa yms.)• Muistetaan samalla myös jokamiehenoikeudet.• Lopuksi asetetaan kehään ja seisotaan hiljaa 1-2 min. Aina uuden äänen kuullessa lapsi nostaa seuraavan sormen pystyyn. Lopuksi vertaillaan kuinka monta sormeaa on pystyssä jokaisella lapsella.• Kesto n. 10 min, paikkana vaihteleva maasto.
1 h 10 min–1 h 20 min	<p>6. Oman taikakummun valinta</p> <ul style="list-style-type: none">• Orijärvelle johtavan reitin varrella on kaunista peltomaisemaa ja kalliokumpuja, joilla on katajia ja mäntyjä.• Ryhmät ohjeistetaan valitsemaan oma taikakumpu, joka koristetaan ryhmän aikaisemmin keräämillä luonnonaarteilla.• Jokaiselle lapselle annetaan oma pärepala, johon he voivat piirtää hiililiidulla tai vahavärillä oman piirroksen. Lisäksi he voivat liittää teokseen asioita luonnosta (lehtiä, kukkia yms.).• Lopuksi keräännytään yhteen istumaan ja jokainen ryhmä kertoo jotain omasta taikakummusta muille.• Kesto 20 min, paikkana kalliokummut. <p>7. Orijärven maisema ja ilmansuunnat –leikki</p> <ul style="list-style-type: none">• Jaetaan lapsille pahiset kehykset ja kehoitetaan heitä katsomaan maisemaa kehyksen läpi.• Johdatetaan lapset leikkiin kertomalla lapsille, miten entisaikojen ihmiset ovat suunnistaneet. <i>’Ensimmäisten asukkaiden tiedetään saapuneen Orijärven rannoille vesireittejä pitkin idästä tuhansia vuosia sitten. Nämä ensimmäiset asukkaat suunnistivat taivaan merkkien avulla, auringon, kuun ja tähtien rytmiä seuraillen ja aikojen kuluessa annettiin nimet eri ilmansuunnille helpottamaan matkaamista.’</i>• Ilmansuunnat-leikki. Maahan piirretään iso ympyrä ja merkitään ympyrän kehälle pääilmansuunnat; pohjoinen, itä, etelä ja länsi. Käydään vielä yhdessä läpi ilmansuunnat ennen leikin aloitusta.• Ohjaaja toimii leikin johtajana ja kertoo, mihin ilmansuuntaan lasten täytyy juosta. Jos ilmansuunnat eivät ole entuudestaan tuttuja, niin ohjaaja voi juosta lasten mukana hänen ilmoittamiinsa ilmansuuntiin.• Kesto n. 10 min, paikkana kalliokumpujen vieressä oleva aukea maasto.
1 h 20 min – 1h 35 min	<p>8. Kihlin pelto ja evästauko</p> <ul style="list-style-type: none">• Etsitään kartasta Kihlin pelto ja ohjaajan johdattamana kuljetaan pellolle.• Pellolle saavuttaessa pysähdytään vanhan männyn kohdalle. Männyn kolosta löydetään 3 pajupilliä.• Ohjaaja soittaa kahden vapaaehtoisen kanssa pilleillä jonkin aikaa toisten taputtaessa rytmiä käsillään.• Lapsille jaetaan koivunmahlaa kuksista ja syödään eväskeksit. Eväitä nauttiessa ihastellaan maisemaan ennen kuin jatketaan matkaa kohti metsäistä Hiidenvuorta kohti.• Kesto 15 min, paikkana vanha mänty pellon reunassa.
1 h 35 min – 1h 40 min	<p>9. Hiidenvuoren saavuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none">• Vuoren juurelta löydetään viesti, jossa lapset tervetulleiksi vuorelle.• Kesto 5 min, paikka vapaavalintainen.

<p>1h 40 min – 1h 55 min</p>	<p>10. Hiidenvuoren haltijan luontokoti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapset asettuvat seisomaan jonoon silmät huivilla peitettynä. Jokainen tarttuu köyteen, jonka avulla ohjaaja johdattaa lapset suojaan kohtaan puiden lomaan. • Jonossa kulkiessa ohjaaja lausuu seuraavat sanat, toistaen riimin kahteen-kolmeen kertaan. • Riimi: <i>'Hyvin hiljaa, hyvin hiljaa/Nyt kuuluvat keijujen äänet/He tanssivat taas koko yön laulaen, koko yön laulaen.'</i> • Lopuksi hiljennytään hetkeksi ennen kuin okaiselle lapselle annetaan katajainen amuletti ja haltijakortti, jossa lukee lapsen nimi. • Korttien ja amulettien saamisen jälkeen johdatetaan lapset pois puiden alta ennen huivien poistoa. • Kesto 10–15 min, paikkana suojainen suurien puiden oksien alla. <p>11. Lopetus ja paluu päiväkodille</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kysytään lapsilta mielipidettä päivän retkestä ja mikä jäi mieleen. • Lopuksi lapsia voi muistuttaa jokamiehen oikeuksista ja eri aistien käyttämisestä luonnon tarkkailussa.
<p>Koonti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Metsäretken kokemuksien piirtäminen retken jälkeen päiväkodilla. • Luontoaiheisten laulujen laulaminen, esimerkiksi Ihme ja kumma –laulu.
<p>Huomioitavaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ensiapulaukku ohjaajilla.
<p>Lisää tietoa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tmi Guide-Tiinan suunnittelema toimintatuokio.